

Stichting tot Behoud 50 jaar

Op 14 februari bestaat de Stichting tot Behoud van de Krijtberg 50 jaar. We gedenken dit heugelijke feit op zondag 4 februari tijdens de Latijnse Hoogmis van 10.30 uur. Na de H. Mis is er koffie met een feesttraktatie in de pastorie.

BEDREIGING EN BEHOUD

De Stichting tot Behoud werd opgericht op 14 februari 1974. De doelstelling was: “Het behoud van de Sint Franciscus Xaveriuskerk (genaamd De Krijtberg) aan het Singel 446 te Amsterdam met de daarin aanwezige inventaris voor de Rooms-Katholieke eredienst, alsmede het bevorderen, dat de Paters Jezuïeten als geestelijke bedienaren van die kerk als zodanig werkzaam blijven - en voorts al hetgeen tot het bereiken van voorgeschreven doel bevorderlijk of nuttig kan zijn.’

Wat was de aanleiding tot deze oprichting? Er waren te veel kerken in Amsterdam – de Willibrordus en de Magdalena waren al tot sloop veroordeeld en er moesten meer kerken volgen. De parochies van de binnenstad werden samengevoegd tot één parochie binnen de Singelgracht, de zo genoemde Citykerk, met een priester-directeur aan het hoofd.

Van 1966 tot 1974 had men commissies ingesteld, vergaderd, geprotesteerd én op de zaken vooruitgelopen door nog functionerende kerkgebouwen al toe te zeggen aan projectontwikkelaars. Wat de Krijtberg betreft, waren de bisschop, de jezuiten en de Citykerk waren het erover eens: de kerk moest sluiten.

In het tumult van de jaren 1970 is het de Stichting tot Behoud geweest die de hoofdrol heeft gespeeld bij het openhouden van De Krijtberg. De emoties liepen soms hoog op. Besluiten werden genomen en teruggedraaid. Er wordt zelfs verteld dat Fietje de Wolf de banden van de auto van de deken van Amsterdam heeft doorgeprikt. Bij dit alles hielden de paters zich op de vlakte; zij waren immers loyaliteit verschuldigd aan de bisschop.

In 1977, drie jaar na de oprichting van de Stichting tot Behoud, was het pleit beslecht. Alle betrokkenen kwamen overeen dat De Krijtberg zou voortbestaan als rectorale kerk, bediend door de jezuiten, met een door de bisschop benoemde rector.

BESTUURDERS

De eerste voorzitter van de Stichting tot Behoud was de heer Nicolaas, de eerste secretaris was Dolf op de Kelder, die deze functie meer dan 25 jaar heeft vervuld. Mevrouw van der Velden was de eerste penningmeester. Van de bestuurders die sindsdien kwamen en gingen, noemen we hier met ere Ton de la Porte, Virginie Atsma en Gerard Beerens.

Het huidige bestuur heeft grote steun aan de inzet en dossierkennis van zijn secretaris sinds vele jaren, mevrouw Brigitta Horstmanshof. Er is sinds enkele

maanden een nieuwe voorzitter: Mr Gert-Jan van den Bergh; de twee andere bestuursleden zijn Birgit Vroom-Dissen en Juliet Oldenburger.

KOREN en PATERS

Maar hoelang had de Krijtberg open zullen blijven, als zich niet ook twee koren hadden aangemeld? Toen de koren zichzelf aanboden liet Pater Dubois ze graag binnen en dat bleek een gouden greep. Het gemengd koor Jubilate Deo uit de Vincentiusparochie kwam naar het Singel, toen hun pastoor bepaalde dat er voortaan alleen maar Nederlands mocht worden gezongen. Het koor werd geleid door de bankier Nico Nouwen, die al snel penningmeester van De Krijtberg werd en dat vele jaren voortreffelijk heeft gedaan.

Ook de Vereniging voor Latijnse Liturgie met haar schola cantorum vond onderdak in De Krijtberg, toen zij moest vertrekken uit de kapel van Fons Vitae. De schola zingt hier nu nog steeds. Ton de la Porte was dragende kracht van de Vereniging, nationaal én lokaal in de afdeling Amsterdam. Hij was tientallen jaren voorzitter van de Stichting tot Behoud en liturgisch dienstbaar als acoliet en ceremoniaris in De Krijtberg.

Zonder de komst van deze twee koren, Jubilate Deo en de Schola, was het nooit gelukt om een voldoende aantal kerkgangers te behouden voor de (toen nog) zes vieringen per weekeinde.

Van de paters wordt altijd de langjarige rector Frans Dubois SJ genoemd. Hij kreeg bij de restauratie van het jaar 2000 een eervolle vermelding, geschilderd op de muur bij het Josefaltaar: 'In Memoriam F. Dubois, servatoris templi' (behouder van het godshuis). Hij heeft die vermelding verdiend. Maar de echte rebel in het patershuis was pater Van Essen, die zich sterk maakte om de kerk te behouden, al was het dan een veel kortere tijd.

RESTAURATIES

In 1977 had de Stichting tot Behoud haar doel bereikt: De Krijtberg bleef open en de jezuïeten beleven de kerk bedienen. Spoedig bleken er enorme restauraties van het kerkgebouw nodig: de fundamenten, het dak, de grote glas-in-loodramen en tenslotte, in het jaar 2000, het schilderwerk. En tussendoor opnieuw het dak, een nieuwe verwarming, bestrijding van houtworm in alle beelden, de elektrische schuifdeuren bij de ingang... De Stichting tot Behoud heeft deze restauraties royaal ondersteund met de gelden die zij voor dat doel ophaalde. Uw bijdragen aan de Stichting tot Behoud van de Krijtberg blijven welkom, bijvoorbeeld voor de aanstaande restauratie van het orgel, begroot op 25.000 Euro. De gegevens vindt u op <https://behoudkrijtberg.nl/>

Toen in het jaar 2000 de kerk gereed was, hebben de jezuïeten op hun kosten de pastorie grondig gerenoveerd, boven én beneden.

EN VERDER ?

Nu is het 2024. De verhouding met de jezuïetenorde en de Sint-Nicolaasparochie, de opvolger van de Citykerk, is uitstekend. Andere naaste en gewaardeerde collega's zijn de priesters van het Opus Dei aan de Keizersgracht en de Sacramentijnen op het Begijnhof. De bisschop van Haarlem is blij met De Krijtberg en moedigt ons aan om voort te gaan op de ingeslagen weg met het brede pastorale aanbod in het nederlands en in het Engels: verzorgde eucharistievieringen, biechtgelegenheid, geloofscursussen, retraites in de stad en op het internet, en het vele andere goede dat hier gebeurt, mede dankzij onze tientallen trouwe vrijwilligers.

De Stichting tot Behoud heeft een sleutelrol gespeeld, eerst bij het openhouden van de kerk, later bij het helpen financieren van de vele restauraties. De gemeenschap van De Krijtberg is veel dank verschuldigd aan hen die dit allemaal mogelijk hebben gemaakt: de opeenvolgende bestuurders en administrateurs, maar ook en niet minder de duizenden kleine en grote donateurs van de Stichting. "Moge God het u lonen!"

Rector Jan Stuyt SJ